

УДК 766.05(477)

## ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ В УКРАЇНІ

Студ. К.С. Кожома, гр. БДрб-13  
Наукові керівники: проф. Є.П. Гула  
ст. викл. О.А. Пільгук  
Київський національний університет технологій та дизайну

**Мета і завдання.** Мета полягає в історичній реконструкції графічного дизайну на території України у ХХ ст. і визначенні перспектив та умов інноваційного розвитку цієї галузі в контексті світового розвитку графічного дизайну. Науково-теоретично обґрунтувати сутність поняття "графічний дизайн" як виду художньо-проектної діяльності. Завдання: висвітлення деяких даних з історії графічного дизайну, а також розробка його періодизації у ХХ ст.

**Об'єкт та предмет дослідження.** Об'єкт дослідження – процес розвитку графічного дизайну в Україні. Предметом дослідження є дизайн.

**Методи та засоби дослідження.** Для досягнення мети роботи були використані наступні методи дослідження: пошуковий, контентаналітичний, порівняльний, емпіричний.

**Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів.** Графічний дизайн є одним із стимулюючих фундаментів для подальшого розвитку промисловості, тому необхідно досліджувати історичний розвиток цієї галузі для визначення її подальших перспектив. Без перебільшення можна говорити про те, що графічний дизайн сьогодні є реальним чинником формування візуального контексту сучасності, оскільки візуалізація інформації була й залишається головним завданням графічного дизайну.

**Результати дослідження.** Для висвітлення історії розвитку графічного дизайну необхідно розпочати дослідження з визначення деяких понять в цій галузі.

Дизайн – це творча діяльність, метою якої є формування гармонійного предметного середовища, що найбільш повно задовольняє матеріальні і духовні потреби людини. Графічний дизайн – це художньо-проектна діяльність, основним засобом якої є графіка. Метою цієї діяльності є візуалізація інформації, що призначена для масового поширення за допомогою поліграфії, кіно, телебачення, а також створення графічних елементів для промислових виробів і предметів середовища залежно від об'єкта розробки.

Існують такі різновиди графічного дизайну як газетно-журнальна графіка, системи візуальної комунікації, проектування публікацій, телевізійна і промислова графіка (товарні і фірмові знаки, пакування тощо), суперграфіка (великі графічні елементи міського середовища).

У першому десятиріччі ХХ ст. модерн охопив всі ділянки культурного життя Європи, в тому числі і графічний дизайн. Для простоти орієнтування ХХ століття можна поділити на три коротких етапи:

– 1-й етап: 1900–1914 рр. (до початку першої світової війни); інтенсивний розвиток графічного дизайну, що продовжується 14 років, був перерваний війною, яка втягнула всю Європу в глибокий застій;

– 2-й етап: 1914–1939 рр. (до початку другої світової війни); в ході нового піднесення графічний дизайн цієї епохи радикально змінився, і на цей раз розвиток

було припинено війною (1939–1945), пагубні дії якої розповсюдились на всі континенти;

– 3-й етап: з 1945р. до сьогоднішнього дня. Це період становлення сучасних форм – сміливих експериментів, що здійснювались на основі зростаючих технічних властивостей, роки драматичних пошуків і помилок, швидко змінюваних теорій.

Досить значущими для нашого дослідження є праці О.М. Хмельовського, в яких графічний дизайн є відповідальним за функціонування складних систем візуальної комунікації та проектування складних структур, таких, як виготовлення єдиних систем знаків–створення фірмового графічного стилю, єдиного візуального образу підприємства, навчальних посібників, комп'ютерних інформаційних сторінок, блоків, шрифтів та програм комп'ютерної дополіграфічної підготовки інформації, створення візуальних образів для різних чемпіонатів та Олімпійських ігор, всесвітніх та інших виставок, образу міст і засобів транспортних сполучень тощо .

О. Гладун зазначає: «Графічний дизайн – унікальне мистецтво, яке знаходиться одночасно у двох вимірах: образотворчості і проектності (художньому й раціональному)». За соціокультурними, естетичними і функціональними завданнями графічний дизайн як діяльність займає особливе місце між художньо- образотворчими і соціально-інформаційними видами людської діяльності, інтегруючи їх основні положення і органічно сполучаючи найбільш значні для процесу комунікації методи і засоби дії на глядача (споживача, користувача) візуальної інформації в умовах сучасного світу.

**Висновки.** На основі аналізу документальних матеріалів та їх узагальнення, розглядаються деякі історичні сторінки та пропонується періодизаційна система розвитку графічного дизайну, вказуються досягнення і перспективи. В процесі розбудови незалежної України ведеться робота з метою поглиблення економічних реформ, а в умовах реструктуризації економіки вагомим фактором розвитку торговельних стосунків є графічний дизайн. У процесі теоретичного аналізу нами обґрунтовано зміст поняття "графічний дизайн".

Графічний дизайн – це специфічна галузь художньо-проектної діяльності, метою якої є візуалізація інформаційного середовища за допомогою засобів поліграфії, телебачення, інтернету, а також створення графічних елементів для предметного середовища.

**Ключові слова:** дизайн, графічний дизайн, графіка, "візуальний комунікатор", засоби візуальної комунікації.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Гладун О. Глобалізаційний і національний вектори розвитку графічного дизайну України / Ольга Гладун // Українське мистецтвознавство : матеріали, дослідження, рецензії : зб. наук. пр. – К. : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2007. – Вип. 7. – С. 45–49. – Бібліогр.: 9 назв. – укр